

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับของตัวแปรภายในโมเดลที่ผู้วิจัยพัฒนาและเปรียบเทียบว่าตัวแปรในโมเดลมีความแตกต่างกันหรือไม่ในแต่ละช่วงวัย อีกทั้งเพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลที่พัฒนาขึ้นนั้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์ และตรวจสอบว่ามีความแปรเปลี่ยนหรือไม่ในแต่ละช่วงวัย กลุ่มตัวอย่างคือบุคคลที่อาศัยในเขตกรุงเทพมหานคร และเขตปริมณฑล จำนวน 1,424 คน ประกอบด้วย วัยเด็ก วัยรุ่น วัยผู้ใหญ่ และวัยสูงอายุ ใช้เทคนิคการสุ่มแบบแบ่งชั้น (multi-stage sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วยแบบสอบถามข้อมูลเบื้องต้นของผู้ให้ข้อมูลและแบบวัดและแบบทดสอบรวม 8 ฉบับ การวิเคราะห์ข้อมูลใช้ทั้งสถิติเชิงบรรยายและสถิติเชิงอ้างอิง ประกอบด้วย การวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐาน การวิเคราะห์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน การวิเคราะห์ MANOVA โดยโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน การวิเคราะห์เส้นทาง การวิเคราะห์กลุ่มพหุ โดยโปรแกรมลิสเรล ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. ระดับของตัวแปรในโมเดลการวิจัยสาเหตุและผลของการกำหนดตนเองต่อสมรรถภาพทางจิตของบุคคลทั้ง 4 ช่วงวัย พบว่าการสนับสนุนความเป็นอิสระจากบิดามารดาอยู่ในระดับสูง (ค่าเฉลี่ย 4.94) ความพึงพอใจจากความต้องการพื้นฐานทางจิตวิทยาอยู่ในระดับสูง (ค่าเฉลี่ย 4.84) การกำหนดตนเองอยู่ในระดับสูง (ค่าเฉลี่ย 3.60) การกำกับตนเองด้านการเรียนรู้อยู่ในระดับสูง (ค่าเฉลี่ย 4.86) สมรรถภาพทางจิตโดยรวมอยู่ในระดับสูง (ค่าเฉลี่ย 65.77) โดยสมรรถภาพทางจิตด้านเชาวน์ปัญญาอยู่ในระดับสูง (ค่าเฉลี่ย 18.99) ด้านความฉลาดทางอารมณ์อยู่ในระดับสูง (ค่าเฉลี่ย 2.55) ด้านความฉลาดทางจริยธรรม อยู่ในระดับสูง (ค่าเฉลี่ย 2.95) ด้านความฉลาดในการเผชิญและฟันฝ่าอุปสรรคอยู่ในระดับสูง (ค่าเฉลี่ย 3.64)

2. ผลการเปรียบเทียบระดับของตัวแปรในโมเดลฯ ของบุคคลแต่ละวัย พบว่าการสนับสนุนความเป็นอิสระจากบิดามารดา (PPS) การกำหนดตนเอง (SDN) การกำกับตนเองด้านการเรียนรู้ (LRE) สมรรถภาพทางจิตด้านเชาวน์ปัญญา (IQ) สมรรถภาพทางจิตด้านความฉลาดทางจริยธรรม (MQ) สมรรถภาพทางจิตด้านความฉลาดด้านการเผชิญและฟันฝ่าอุปสรรค (AQ) มีความแตกต่างกันระหว่างบุคคลทั้ง 4 ช่วงวัย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยตัวแปรการสนับสนุนความเป็นอิสระจากบิดามารดา (PPS) การกำหนดตนเอง (SDN) สมรรถภาพทางจิตด้านเชาวน์ปัญญา (IQ) สมรรถภาพทางจิตด้านความฉลาดทางจริยธรรม (MQ) มีค่าเฉลี่ยของช่วงวัยผู้ใหญ่สูงกว่าช่วงวัยสูงอายุ ช่วงวัยรุ่นและช่วงวัยเด็ก และช่วงวัยผู้สูงอายุมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าช่วง

3. ผลการตรวจสอบความตรงของโมเดลฯ พบว่าโมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์โดยมีค่าสถิติที่ใช้ตรวจสอบความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ได้แก่ ค่าไค-สแควร์ 15.652 ที่ค่าองศาอิสระเท่ากับ 31 และค่าความน่าจะเป็น (p) เท่ากับ .999 ดัชนีวัดระดับความกลมกลืน (GFI= .999) และดัชนีวัดระดับความกลมกลืนที่ปรับแก้แล้ว (AGFI=.994) สมรรถภาพทางจิต ได้รับอิทธิพลทางตรง จากการกำกับตัวเองด้านการเรียนรู้ ขนาดอิทธิพล 0.699 รองลงมาคือ ตัวแปรการกำหนดตนเอง ขนาดอิทธิพล 0.416 เมื่อพิจารณาอิทธิพลรวม พบว่า ตัวแปรที่มีอิทธิพลรวมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 คือ ตัวแปรความต้องการพื้นฐานทางจิตวิทยา(PSY) ตัวแปรการรับรู้การส่งเสริมความเป็นอิสระจากผู้ปกครอง(PPS) และตัวแปรการกำหนดตนเอง(SDN) โดยมีขนาดอิทธิพล .613 , .498 และ .436 ตามลำดับ ตัวแปรที่ทำให้สมรรถภาพทางจิตดีขึ้นเรียงลำดับจากอิทธิพลมากไปหาน้อยคือ ความต้องการพื้นฐานทางจิตวิทยา การรับรู้การส่งเสริมความเป็นอิสระจากผู้ปกครอง และการกำหนดตนเอง

4.ผลการทดสอบความไม่แปรเปลี่ยนของโมเดลเชิงสาเหตุและผลของการกำหนดตนเองต่อสมรรถภาพทางจิตของบุคคลระหว่างวัยเด็ก วัยรุ่น วัยผู้ใหญ่ และวัยสูงอายุ พบว่า โมเดลไม่แปรเปลี่ยนของรูปโมเดล แต่มีความแปรเปลี่ยนของค่าพารามิเตอร์ทุกค่าที่ทดสอบ ผลการทดสอบที่แสดงว่าโมเดลเชิงสาเหตุสมรรถภาพทางจิตมีความไม่แปรเปลี่ยนของรูปแบบโมเดล ให้ค่า $\chi^2 = 237.920$, $df = 216$, $p = 0.197$, $GFI = 0.985$, $NFI = 0.980$ $RFI = 0.961$ และ $RMR = 0.027$ เมื่อพิจารณาอิทธิพลรวมที่ส่งผลต่อสมรรถภาพทางจิตเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ ช่วงวัยเด็ก ได้แก่ การกำหนดตนเอง และความ ต้องการพื้นฐานทางจิตวิทยา ช่วงวัยรุ่น ได้แก่ การกำหนดตนเอง ความต้องการพื้นฐานทางจิตวิทยา การกำกับตัวเองด้านการเรียนรู้ ช่วงวัยผู้ใหญ่ ได้แก่ การกำหนดตนเอง ความต้องการพื้นฐานทางจิตวิทยา ช่วงวัยสูงอายุ ได้แก่การกำหนดตนเอง การกำกับตัวเองด้านการเรียนรู้ ตัวแปรสังเกตได้ในโมเดลสามารถอธิบายความแปรปรวนของสมรรถภาพทางจิตได้ ร้อยละ 100 ทั้ง 4 ช่วงวัย